

Toimittajalta.

– E. P:llä on ihastuttavan pirteä kirjoitustapa. Luin hänen kirjeensä „Materialismi vai teosofiako?“ viime Ruusu-Ristissä mitä suurimmalla nautinnolla. Hänen ajattelunsa selvyys tempaa väkisinkin mukaansa. Jos en olisi teosofinen totuudenetsijä, tulisin pian E. P:n kaltaiseksi, iloisesti ja loogillisesti ajattelevaksi materialistiksi. Enkä nytkään ole aivan selvillä itsestäni. En tiedä, olenko materialisti vai spiritualisti. E. P:n määritelmän mukaan materialisti on monisti, spiritualisti sitävastoin dualisti. Sana dualisti ei kaiu hyvältä korvissani. Dualismi edellyttää, että olisi kaksi perusvoimaa olemassaolossa. Mutta kuinka semmoinen olisi mahdollista? Kuinka niin sanoakseni kaksi jumalaa voisi olla olemassa? Olen kyllä uskonut, etten itse ole materialisti, olen myös uskonut, että teosofia ei ole materialismia, mutta onko tämä siis dualistista spiritualismia? Mistä olen ollut aina ymmärtävinäni, että teosofia itse asiassa on monistinen filosofia? Eikö H. P. Blavatsky sitä opettanut? Vai olenko väärässä?

– Ette ole väärässä. Teosofia on monismia. E. P. erehtyy, kun hän luulee teosofian olevan dualistista spiritualismia. Mutta teosofia ei tietenkään ole monismia sillä tavalla, että se sanoisi: ainetta ei ole, kaikki on henkeä. Se olisi paljasta sanaleikkiä, kuten E. P. oikein huomauttaa. Jos kaikki on henkeä, silloin henkeä voi punnita, silloin sillä on ulottuvaisuutta paikassa j. n. e. – toisin sanoen, sillä on silloin juuri ne ominaisuudet, jotka on aineella. Mutta jos kaikki taas on ainetta, silloin ei ole ainetta ilman henkeä, pieninkin atoomi on tajuinen, ja kuolema on mahdoton. Molemmat nämä äärimmäisyydet vievät mahdottomuuksiin. Teosofia ei ole monismia siinä mielessä.

– Millä tavalla sitten?

– Mitä luonnollisimmalla tavalla. Teosofia ei astu todellisuuksien ulkopuolelle. Se ei koeta selittää semmoista, jota ei voi selittää. Se tyytyy toteamaan, miten on asianlaita. Olemassaolo ilmenee meille kahdella tavalla: henkenä eli tajuntana ja aineena eli ilmenneenä voimana. Jokainen myöntää, että tuoli on esine, hyvyys sitävastoin abstraktinen todellisuus; niiden olemassaoloa ei saata kieltää. Etsittyä olisi väittää, että tuoli on tajuntaa tai hyvyys ainetta, sillä tämä olisi käsitteiden sekoittamista. Tietysti myönnämme, että tuolin massa itse asiassa on voimakimppu, sillä kuollutta ainetta ei ole – senhän E. P:kin sanoo, – mutta epäilemme, että tuoli on tajuinen olento samalla tavalla kuin ihminen – elävä se tavallaan on, mutta ei ajatteleva. Niinikään tietysti myönnämme, että hyvyyttä emme tunne muuta kuin sen ilmennyksistä, hyvistä olennoista, ajatuksista, sanoista, teoista, siis muodollisesti, mutta järjetöntä olisi silti väittää, että hyvyys on aineellista massaa, jota voi mitata metrittäin ja punnita kilottain. Sentähden pidämme teosofian nimessä kiinni molemmista näistä todellisuuksista, hengestä ja aineesta, tajunnasta ja muodosta, ja sanomme, että ne ilmenneessä elämässä kulkevat rinnakkain, käsi kädessä, vaikka ovat laadultaan aivan erilaisia, paljon enemmän kuin toistensa vastakohtia. Kuitenkin ovat toisiinsa niin kiedotut, ettemme osaa niitä täydellisesti erottaa. Sentähden sanon: tuoli ei ole kuollut, vaan elävä; sillä voi olla tajuntaa, mutta tämä varmasti ei ole ihmisenkaltaista tajuntaa; hyvyys ei ole olematon, vaan voimakkaasti elävä; sillä voi olla muotoa – ja ilmennyksissään se varmasti pukeutuu muotoon – mutta sen muodollisuus ei ole ainetta. Yhtäkaikki on käytännöllinen dualismi, henki ja aine, säilytettävä, jotta sanoilla ja käsitteillä olisi kielessämme tehtävänsä. Ja sentähden kysymme: missä sitten on monismi?

– Niin, tähän sanoitte, että teosofia on monismia.

– Sen toistan vieläkin. Sillä huolimatta näistä suurista vastakohtista – henki ja aine, – onko muuta kuin yksi olemassaolo? Ei. Yksi on äärettömyys, yksi on ikuisuus, yksi on filosofian absoluutti. Elämä on yksi, Jumala on yksi. Mitä tästä seuraa? Että elämä itsessään on se kolmas, jonka kahtena olemuspuolena ovat henki ja aine. Missä elämää on, siinä on henkeä ja ainetta. Kaikki ilmennys on dualistinen, kaksinainen, mutta kaikki ilmennys on kotoisin siitä yhdestä, ainoasta, ilmenemättömästä – siitä kolmannesta, jota ilman noita kahta ei olisi. Jos E. P. käsittäisi tämän teosofisen näkökannan, luulen, että hän hyvinkin voisi hyväksyä meidän filosofiamme teoreettisesti päteväenä, vaikkei hän käytännössä vielä sano tietävänsä mitään todella yliaistillisista ilmiöistä. Ei teidänkään tarvitse olla

epätietoinen omasta asenteestanne. Kyllä te teosofisena totuudenetsijänä olette monisti ja saatte ajatella yhtä loogillisesti kuin konsanaan materialistinen monisti, vaikkette asetakaan rajoja kokemuspöörillenne. Jos muuten näistä asioista tahdotte tarkempia ja selvempiä lukutietoja, suositan teille H. P. Blavatskyn „Teosofian avaimen“ rinnalla pientä kyhäystäni „Uusi Jumala“, joka ilmestyi painosta v. 1917, ja nuoruuden kirjaani „Valoa kohti“.

*

Mrs. Besantin käynti Helsingissä viime elokuussa oli omiansa suuresti selventämään tilannetta. Varsinkin hänen esitelmänsä Capitol-teatterissa, jossa hän yhtä rohkeasti kuin rakastettavasti ja kauniisti paljasti tarkkaaville kuulijoilleen Krishnamurti-historian kulissientakaisen salaisuuden, vaikutti vapauttavasti ja ilmaa puhdistavasti. En tahtonut osata pidättää sitä rakkautta, joka sydämestäni nousi puhujaa kohtaan, – se varmasti heitti ruusuja rinnastani hänen jalkojensa juureen, – mutta samalla katselin hengessäni hämmästyneenä totuutta, sitä äärettömän kirkasta ja laajaa teosofista totuutta, jonka Mrs. Besant oli unohtanut tai jota hän ehkei koskaan ollut nähnyt. Hänen sanoistaa muodostui silmien eteen ajatuskuva, joka ei kestänyt totuuden tulella, – tai ikäänkuin kultainen mitalli, jonka nurjan puolen hän käänsi kuulijoitaan kohti.

Mrs. Besant sanoi – ja nyt käytän hyväkseni „Teosofi“-lehden lokakuun numerossa painettua tekstiä, ettei voitaisi epäillä muistini pätevyyttä, – että „maailmanopettaja on ihminen ihmisten keskuudessa . . . Maailmanopettaja ei suinkaan siis ole sama kuin jumaluuden toinen persoona, vaikka hän saa siitä voimansa ja on läheisessä vuorovaikutuksessa sen kanssa . . . Kristinuskossa meidän . . . on muistettava, että jumaluuden toinen persoona, poika, on aivan ulkopuolella kysymystä Maailmanopettajasta ja hänen tulostaan“.

Olen pitkin vuosia ihmetellyt puhetta „maailmanopettajasta“, sillä eihän todellisuudessa ole olemassa muuta maailmanopettajaa kuin se Maailman Vapahtaja, Logos, Sana, josta Johanneksen evankeliumi sanoo, että „se oli Jumalan luona ja Jumala oli se sana“. Tätä logosta sanotaan myös kosmilleksi Kristukseksi tai maailman sieluksi (*aalaja*) tai maailmanjärjeksi. Sen sana on jokaisessa ihmisessä ja nimitetään silloin myös mystilliseksi Kristukseksi tai Kristusprinsiipiksi. Se on ihmisen vapahtaja, ja jokainen ihminen on tavallaan ristiinnaulinnut Kristuksen omaan lihaansa. Mitään muuta vapahtajaa ei ole kuin tämä sisäinen Kristus, joka on Jumala. Se on Mestari meissä, kuten H. P. Blavatsky sanoi, ja mitään ulkonaista Mestaria emme ymmärrä, elleimme löydä häntä omasta sisäisestä Mestaristamme.

Teosofiset Mestarit julistivat alusta lähtien madame Blavatskyn kautta, että uskonnot ja eritoten kristinuskko olivat langenneet kohtalokkaaseen erehdykseen opettaessaan, että ihminen on jumaluudesta erillään olevan olento. Totuus oli päinvastainen. Ihminen oli Jumalasta ja Jumalan pyhä henki oli ihmisessä, ja ihmisen tehtävä oli yhtyä tuohon henkeen omassa tajunnassaan.

Tätä pyrkimystä sisäisen vapahtajan yhteyteen vaikeutti suuresti usko ulkonaiseen vapahtajaan ja hänen välitykseensä. „Kaksi kolmatta osaa ihmiskunnan kaikista kärsimyksistä“, kirjoitti H. P. Blavatskyn Mestari, „on kirkkojen ja papistojen aiheuttama“. He asettuvat Jumalan ja ihmisten väliin, korottavatpa vielä jonkun ihmisen varsinaiseksi välittäjäksi Jumalan ja ihmisten välillä.

Tahtooko uusi julistus että nyt taas langettaisiin teosofisesta totuuden näkemyksestä tuohon vanhaan kirkolliseen erehdykseen, joka tekee yhdestä ihmisestä toisten vapahtajan? Näin kuitenkin Mrs. Besant lausui: „. . . henkisessä ruumiissaan Maailmanopettaja seisoo ikäänkuin välittäjänä ihmisten ja Jumalan välillä, vastaanottaa ihmisten Jumalalle kohdistamat rukoukset ja osoittaa ne jälleen ylös Jumalaa kohti“. Juuri niin kristikunta ajattelee omasta vapahtajastaan, mutta teosofeina olemme oppineet ja kokeneet, että tuo on totta sisäisen Kristuksemme suhteen, joka Poikana on Isän helmassa. Ulkonaisesti se ei ole kenenkään monopoli, sillä jokainen rakastava olento – ihminen tai enkeli tai jumala – on auttaja ja välittäjä rakastettuihin nähden. Nyt yhtäkaikki Mrs. Besant asettaa tällaiseen luonnottomaan erikoisasemaan määrätyn ihmisen, sillä hänen maailmanopettajansa jäisikin paljaaksi taruksi, ellei sille annettaisi lihaa ja verta. Tämä ihminen on hindulainen teosofi Mr.

Krishnamurti, jota Mrs. Besant esitti seuraavilla sanoilla: „Maailmanopettaja on kokonaan hyväksynyt ja ottanut hänet välineekseen . . . Jos tahtoisimme selvittää, mitä tämä oikeastaan merkitsee, voisimme sanoa, että Maailmanopettajan tajunta on ikäänkuin sulautunut, uppoutunut hänen omaan tajuntaansa . . . Hän puhuu hyvin rohkeasti ja suoraan omasta kutsumuksestaan. Hän sanoo, että hän on se ovi, jonka kautta ihmiset pääsevät Jumalan luo“.

Ihmiset voivat siis rukouksillaan kääntyä toisen kuolevaisen – Krishnamurtin – puoleen ja hän ne välittää ylös Jumalalle. Onhan hän ovi, jonka kautta päästään Jumalan luo.

Mutta surkea tuo ovi on, joka huolimatta siitä, että se on Maailmanopettaja, on aivan ulkopuolella jumaluuden toista persoonaa, Poikaa.

Olemme ainakin ruusuristolaisessa totuuden etsinnässämme löytäneet juuri Pojan. Olemme päässeet yhteyteen juuri Pojan kanssa, kokeneet, että juuri Hän ja Hän yksin on ovi, on tie, on elämä.

Ja ken on meille tämän opettanut? Ensinnäkin H. P. Blavatsky, jonka teosofinen sanoma pelasti meidät sokeasta uskosta ja taikauskon monista muodoista, toiseksi Jeesus Kristus, jonka sanoma ennenkaikkea vuorisaarnassa avasi meille tien Jumalan valtakuntaan ja Isän luo, ja kolmanneksi meidän oma kokemuksemme, joka viisastutti meitä, kun yritimme kulkea noiden kahden jälkiä.

Emme siis parhaimmalla tahdolla löydä mitään muuta kuin vanhaa taikauskoa Mrs. Besantin opetuksesta maailmanopettajasta. Kaikki yksilölliset mestarit ovat opettajia ensin oman sielunsa maailmalle, sitten ympäröivälle maailmalle, mutta eihän heitä voi tavata ulkopuolella Poikaa, sillä Pojan kautta he ovat Mestareiksi tulleet ja Pojassa he elävät.

*

Sanomalehdissä on kierrellyt uutinen saksalaisesta tytöstä Therese Neumannista Konnersreuthissa ja hänen vapahtajan-haavoistaan, jotka perjantaisin vuotavat verta. Tämä psykologinen ilmiö, n. s. stigmatisointi, on silloin tällöin esiintynyt katolisissa maissa roomalais-katolisen kirkon pyhimyksissä. Ensimmäinen tunnettu stigmatisaatio oli pyhän Fransiskus Assisilaisen. Kerran syvässä mietiskelyssä, Jeesuksen Kristuksen ilmestyessä hänelle, lähti vapahtajan käsistä, jaloista ja kyljestä kuin tuliset säteet Fransiskukseen ja avasi hänen ruumiissaan vastaavat haavat. Fransiskus oli aina rakastanut kaikkia eläviä olentoja Kristuksen kaltaisella rakkaudella, joten nuo haavat (*stigmata*) olivat kuin Jeesuksen merkki ja sinetti, jolla hän osoitti vastarakkauttaan veljeään kohtaan.

Kun tämä ilmiö on myöhemmin esiintynyt, esim. pyhässä Teresassa ja viime vuosisadalla Maria Lazzarissa ja Louise Lateaussa samoin kuin nyt Therese Neumannissa, on lääkäreiden ja sielutieteilijöiden taholta arveltu, että kyseessä on sairaaloinen hermoheikkouden ilmiö; elävä mielikuvitus vaikuttaa näet voimakkaasti fyysilliseen organismiin. Tämä on epäilemättä totta, ja pitkät paastot, valvomiset, yhtämittaiset rukoukset ja mietiskelyt ovat omiansa heikontamaan ruumiillista elimistöä samalla kun suunnattomasti lisäävät sielun ja tahdon voimia. On sentähden käsitettävissä, että mielen aina ollessa kiinnitettynä ristiinnaulittuun ja hänen kärsimyksiinsä sisäiset ajatuskuvat pyrkivät ilmenemään fyysillisesti verihikenä, orjantappurakruunun haavoina y. m. stigmoina.

Kuitenkin on asiassa syvä okkultinen puolensa, vaikka mahdotonta on syrjästä katsoen sanoa, kuinka usein ja milloin tämä puoli näyttelee osaansa. Ainoastaan Fransiskusuksen stigmatisoinnin yhteydessä saattaa olla varma tästä seikasta. Se perustuu siihen, että henkimaailma, tässä tapauksessa Jeesuksen entinen astraalinen käyttöväline, vastaa hartaan uskovaisen rukouksiin koskettamalla hänen sieluruumiiseensa. Mitä erikoisesti Fransiskukseen tulee, on vielä uskottava, että hän jo kauvan ennen stigmatisointia oli päässyt läheiseen kosketukseen Jeesuksen astraaliruumiin kanssa, ollen siten melkein kuin Jeesuksen tunneruumiin jälleensyntymä.

*

Olen äskettäin lukenut uudestaan kirjan, joka ilmestyi painosta kymmenen vuotta sitten. Tämä oli niin kiintoisaa, niin opettavaista ja niin haikeamielistä lukemista, etten malta olla suosittamatta kirjaa ruotsin kieltä taitaville.

Se on *Stenbibeln*, kirjoittanut Knut Holm, kustantanut Söderström & C:o, Helsingissä 1917-1918. Siinä suomalainen mies kertoo elämänvaiheistaan niin todennäköisellä tavalla, että vaikka kirja on – alkua lukuunottamatta – enemmän romaanin kuin muistelmaan tapaan kirjoitettu, lukija uskoo tekijän vilpittömästi kertovan itsestään. Mikä kirjassa meikäläistä kiinnostaa, onkin tekijän psyykkisesti herkkä personallisuus, joka pienestä pitäen tuntee olevansa henkimaailman valvonnan alaisena ja lopulta saavuttaa merkillisen mediumistis-okkultisen vihkimyksen. Tämä vihkimys viittaa suureen ja korkeaan elämäntehtävään, ja lukija jää ihmetellen kysymään itseltään, millä tavalla kirjan tekijä jatkuvasti on toiminut.

Kun tätä seikkaa tiedustelin, sain kuulla, että Knut Holm muutama vuosi sitten siirtyi tuonelan tuville mitään muuta julkaisematta. Oliko tässä siis kysymys traagillisesta ihmiskohtalosta? Oliko „Stenbibeln“ kirjan tekijä saanut osakseen ylivoimaisen tehtävän, johon hän ennenaikaisesti sortui, vai oliko hänen elämänsä vain esimerkki siitä vaarasta, jonka alaiseksi mediumistiset henkilöt niin helposti joutuvat, elleivät osaa positiivisesti suhtautua henkimaailmaan?

Joka tapauksessa „Stenbibeln“ on siksi ainutlaatuinen teos, että se kelpaa muistomerkiksi yhden pyrkijän elämästä.

*

Viikot vierivät, kuut kuluvat ja kohta taas on edessä uusi vuosi. Aikakauskirjamme aloittaa neljäntoista vuosikertaansa ja vuosi 1928 on Ruusu-Ristimme kahdeksas. Lähetän tämän numeron mukana tavanomaisen ilmoituslehden.

Mitä nyt Ruusu-Ristiin tulee, on sen ulkomuoto ensi vuonna oleva samanlainen kuin nytkin, ja monet tilaajat ovatkin ilmaisseet tyytyväisyytensä nykyiseen ulkoasuun nähden. Mutta sisältö tulee rikkaammaksi sen kautta, että – kuten jo syyskuun numerossa viittasin – Ruusu-Risti aikoo vastedes puhua myöskin vapaamuurariudesta ja sen yhteydessä olevista kysymyksistä. Kohotetaan vähän sitä esirippua, joka peittää tätä salaperäistä liikettä maailman silmiltä, emmekä tule käyttämään mitään kolmipistekirjoitustapaa. Asiat, joita voidaan sanoa, sanotaan suoraan, – ja muita asioita ei sanota. Tätä lehtemme osastoa tulee yhteistoiminnassa toimituksen kanssa hoitamaan korkea-asteinen vapaamuurari.

Sitäpaitsi aion tammikuusta lähtien julkaista oman sarjani sanojen, kuvien ja lukujen symboliikasta ja magiasta. On näet huomautettu, että olisi hyvä, jos Ruusu-Risti taas sisältäisi toisiakin kirjoituksia minulta kuin vain Toimittajalta- y. m. pätkät, josta huomautuksesta olen iloinen ja kiitollinen.

Lopettaakseni nyt asiaan kuuluvaan sanomalehtimiestyliin sanon vielä, että kaikista näistä parannuksista huolimatta Ruusu-Risti-lehden hinta pysyy ennallaan! Se muutos vain astuu voimaan, ettei enää oteta vastaan puolivuoden tilauksia, vaan ainoastaan koko vuoden. Tämä seikka ei estä tilaajia maksamasta koko vuoden tilaustaan kahdessa erässä, jos se heille on niin mukavampi, heidän tulee silloin vain tilata lehti suoraan toimitukselta taikka tutulta Ruusu-Ristin asiamieheltä, joka myöntää heille luottoa.

Kiitollinen toimitus on niille tilaajille, jotka kuten viime vuonna tilaavat kaksi lehteä, toisen itselleen, toisen jollekulle ystävälleen, jolla ei ennestään ole Ruusu-Ristiä. Siten sadaan aikakauskirjamme leviämään ja sen mukana teosofian alkuperäinen ihmeellinen sanoma.